

Arkivsaksnr: 2023/6438-0

Sakshandsamar: Anbjørg Nornes

Dato: 02.06.2023

Utval	Utvalssak	Møtedato
Stølsheimen verneområdestyre	15/23	09.06.2023

Stølsheimen landskapsvernområde - motorferdsel - helikopter - ATV - bygging - drive kraftledning 420 kV kabel - Refsdal-Modalen

Innstilling frå forvaltar

Stølsheimen verneområdestyre gjev Statnett SF løyve til motorisert ferdsl i samband med oppisolering av 300 kV kraftledning Refsdal-Modalen gjennom Stølsheimen landskapsvernområde. Løyvet gjeld i periden 15.08. til 30.10.2023 og frå 01.07. til 30.10.2024.

Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Stølsheimen landskapsvernområde punkt VI nr. 6, og gjeld med fylgjande vilkår:

- Transport med helikopter av materiale, utstyr og mannskap til mastene, og uttransport av restmateriale.
- Det kan gjennomførst inntil 120 turar med helikopter fordelt på åra 2023 og 2024.
- Transporten skal avgrensast til det som er naudsynt.
- Det skal meldast frå til Statens naturoppsyn v/Kristoffer Ullern Hansen på tlf. 97097720, seinast dagen før oppstart av arbeidet kvart år. Han vil gje melding om det må takast spesielle omsyn til verneverdiane og villrein.
- Alt avfall og restmateriale skal transporterast ut av området straks tiltaket er gjennomført.
- Det skal sendast skriftleg rapport til sekretariatet innan 31. desember 2024. Rapporten skal innehalda opplysningar om kva perioden det har vore transport med helikopter og ATV.

Vi gjer merksam på at dette løyvet berre er behandla etter verneforskrifta.

Saksprotokoll i Stølsheimen verneområdestyre - 09.06.2023

Handsaming i møte

Vedtak i samsvar med innstilling frå forvaltar, med ei endring. I siste kulepunkt under vilkår skal ATV fjernast.

Vedtak

Stølsheimen verneområdestyre gjev Statnett SF løyve til motorisert ferdsel i samband med oppisolering av 300 kV kraftleidning Refsdal-Modalen gjennom Stølsheimen landskapsvernområde. Løyvet gjeld i perioden 15.08. til 30.10.2023 og frå 01.07. til 30.10.2024.

Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Stølsheimen landskapsvernområde punkt VI nr. 6, og gjeld med fylgjande vilkår:

- Transport med helikopter av materiale, utstyr og mannskap til mastene, og uttransport av restmateriale.
- Det kan gjennomførast inntil 120 turar med helikopter fordelt på åra 2023 og 2024.
- Transporten skal avgrensast til det som er naudsynt.
- Det skal meldast frå til Statens naturoppsyn v/Kristoffer Ullern Hansen på tlf. 97097720, seinast dagen før oppstart av arbeidet kvart år. Han vil gje melding om det må takast spesielle omsyn til verneverdiane og villrein.
- Alt avfall og restmateriale skal transporterast ut av området straks tiltaket er gjennomført.
- Det skal sendast skriftleg rapport til sekretariatet innan 31. desember 2024. Rapporten skal innehalda opplysningar om kva perioden det har vore transport med helikopter.

Vi gjer merksam på at dette løyvet berre er behandla etter verneforskrifta.

Saksopplysningar

Dokument som bakgrunn for saka:

- Søknad om motorferdsel i Stølsheimen landskapsvernområde, *Statnett SF*, 24.04.2023
- Utkast – Detaljplan for oppisolering av 300 kV kraftledning Refsdal-Modalen (MTA), *Statnett SF*, 04.05.2022
- Oppdatert konsesjon til kraftledning Refsdal-Modalen, *NVE*, 07.11.2022
- Fjellheimen villreinområde, kartlegging av arealbruk, *NVS Rapport 28/2020*

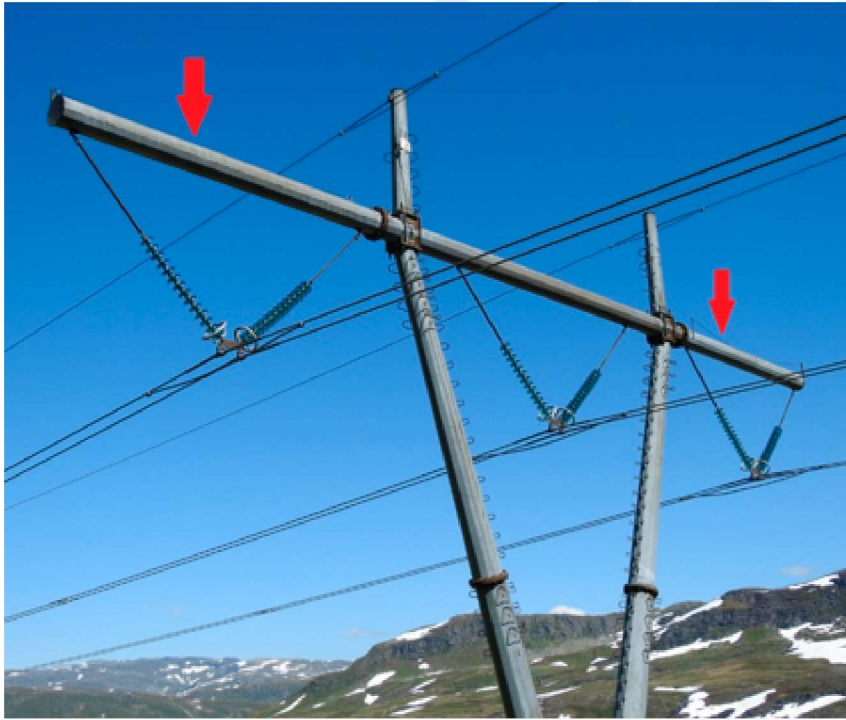
Søknaden vert vurdert etter:

- Forskrift om vern av Stølsheimen landskapsvernområde av 21.12.1990
- Naturmangfaldlova av 19. juni 2009
- Forvaltningsplan for Stølsheimen landskapsvernområde, rapport nr. 1 – 2017

Statnett SF søkjer om motorisert ferdsel i Stølsheimen landskapsvernområde i samband med oppisolering av kraftleidningen 300 kV Refsdal-Modalen. 07.11.2022 fekk Statnett løyve frå NVE til å bygga og drifta kraftleidningen Refsdal-Modalen på spenningsnivået 420 kV. Leidningen og mastene på denne linja er bygd for spenningsnivå 420 kV, men det må

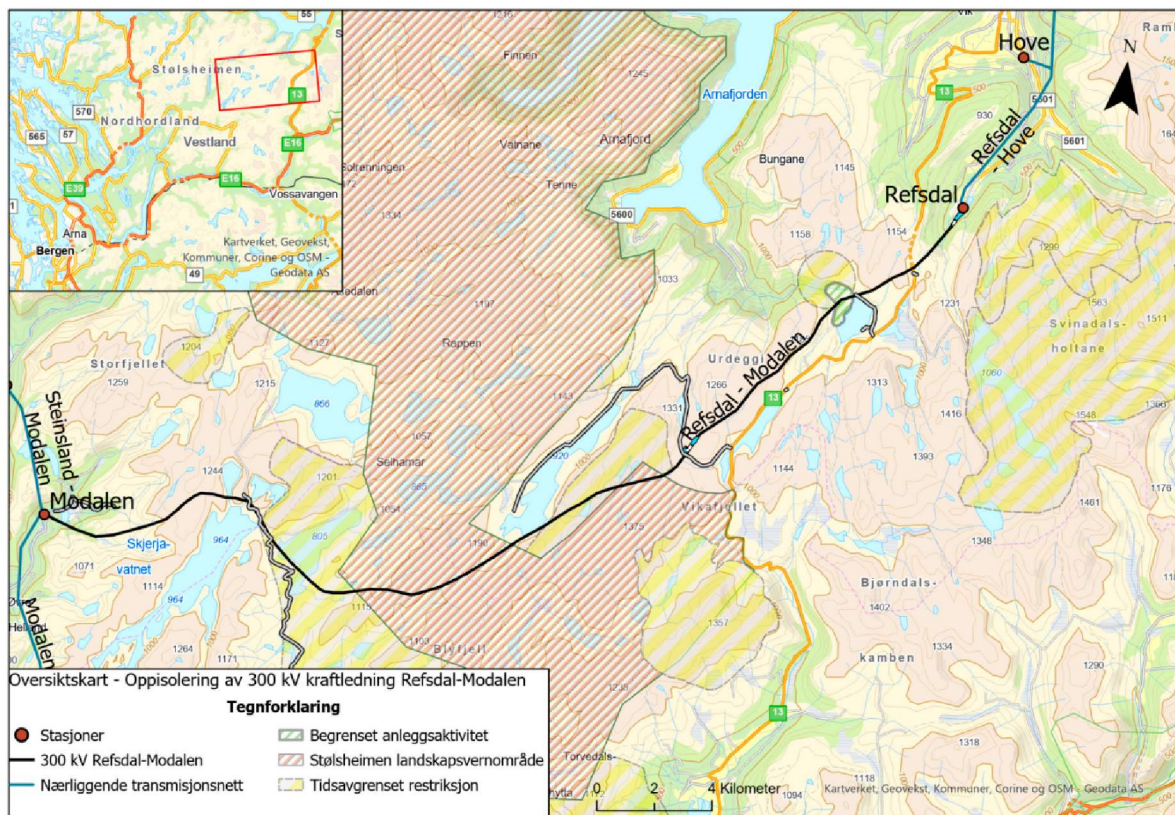

monterast fleire isolatorar i mastene, og ei toppline må skiftast for å oppgradera linja frå 300 kV til 420 kV.

Figur 4: Bildet viser øverste del av mast 20 på ledningen Refsdal-Modalen. Pilene viser til isolatorkjedene som skal forlenges i mastene.

Figur 1 Øvste del av mast. Kopi frå MTA-plan

Figur 2 Oversiktskart - Oppisolering av 300 kV kraftledning Refsdal-Modalen. Kopi frå søknad

I NVE sitt vedtak om endra konsesjon for kraftledningen Refsdal-Modalen, har NVE vurdert at dei permanente verknadane av oppgraderinga er tilnærma uendra samanlikna med i dag, sidan det ikkje skal byggjast nye master eller leidningar. Dei seier vidare at spenningsoppgraderinga er eit viktig og naudsynt tiltak for å dekkja auka forbruk av straum i Bergensregionen.

NVE har sett krav om at Statnett skal utarbeida miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan) for tiltaket. Statnett har sendt utkast til MTA-plan som vedlegg til søknaden om motorferdsel i landskapsvernområdet. I planen kjem det fram at det ikkje skal etablerast riggplassar innanfor verneområdet, men det vil vera trong for to vinsjeplassar for å trekke opp ny toppline. Vinsjen skal plasserast på bakken utan inngrep i terrenget.

Statnett søker om løyve til transport med helikopter ATV for transport av utsyr, materiell og mannskap for å utføra arbeidet med å oppisolera kraftledningen, bytte ut ei av topp-linene og forsterka mastene. I landskapsvernområdet er det 28 master. Dei reknar med ca. 4 turar med helikopter pr. mast, det vil sei 120 turar totalt i verneområdet fordelt på to år. Statnett har kome med endringar på søknaden og opplyser at dei ikkje treng nytta ATV på barmark i landskapsvernområdet. All transport vert gjennomført med helikopter.

Arbeidet er planlagt over to år, og med ein periode på ca. 8 veker pr. år. Dei har planlagt oppstart 15.08.2023. Startdato er sett seint på året av omsyn til villreinen i området. Arbeidet må gjennomførast i barmarksperioden.

Lovgrunnlaget

Føremålet i Stølsheimen landskapsvernområde er definert i verneforskrifta punkt III: «Føremålet med Stølsheimen landskapsvernområde er å ta vare på eit vakkert vestlands fjell- og fjordlandskap med kulturminne, kulturlandskap og naturmiljø som er lite påverka av tekniske inngrep, samstundes som området skal kunne nyttast til landbruk, friluftsliv, jakt og fiske».

Vidare seier reglane i forskrifta at motorferdsel på land og innsjøar er forbode, jf. pkt. IV nr. 4. Verneområdestyret kan gje løyve til «naudsynt transport av mat, brensel og utstyr til turisthyttene, transport av materiale og utstyr i samband med bygging, transport i samband med jakt, og elles når særlege grunnar ligg føre» jf. pkt. VI nr. 6.

Etter naturmangfaldlova (nml.) § 7 skal prinsippa i §§ 8-12 leggjast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

Vurdering

Motortransport er i utgangspunktet ulovleg i verneområdet, og skal avgrensast til det som er naudsynt. Statnett skal oppisolera 300 kV kraftleidningen Refsdal-Modalen til 420 kV-kabel. Oppisoleringa av eksisterande kraftledning vil ikkje medføra vesentleg endringar på landskapets art og karakter. Oppisoleringa er difor vurdert til ikkje å vera eit søknadspliktig tiltak etter verneforskrifta for Stølsheimen landskapsvernområde. Motorferdsel i samband med tiltaket er søknadspliktig tiltak. NVE har vurdert oppisolering av kraftleidningen til 420 kV som eit viktig og naudsynt tiltak for å dekkja auka bruk av straum i Bergensregionen.

Kunnskapen om landskapsvernområdet er kjent gjennom forvaltningsplanen og rapportar om stølar i Stølsheimen (rapport nr. 4 Fylkesmannen i Sogn og Fjordane) og tidlegare erfaring med motorisert ferdsel i villreinområdet. Området der kraftleidningen går gjennom landskapsvernområde er registert som kalvingsområde, barmarksbeite og vinerbeite for villreinen. Det er mange år sidan området vart nytta som kalvingsområde, men det kan ikkje utelukkast at området vart tatt i bruk att av villreinen. Villreinnemnda for Nordfjella, Fjellheimen og Raudafjell har uttalt at det ikkje bør vera aktivitet i området i den mest sårbare tida mellom 1. april til 01. juli. Statnett har lagt vekt på omsyn til villreinen i planlegginga av tiltaket, og startar arbeidet 15. august i 2023, som er etter den mest sårbare tida for villreinen.

Rapporten til Norsk villreinsenter (rapport 28/2020) - kartlegging av villreinen sin arealbruk, viser til registreringar av fangstanlegg for villrein aust og søraust for Kvilesteinsvatnet. Nokre av desse er teikna inn nær kraftlinja. Det må visast særskilt omsyn i dette området for ikkje å skada desse kulturminna. Dei fleste ligg utanfor landskapsvernområdet. I MTA-plan til Statnett er det opplyst at fylkeskommunen skal kartlegge kulturminne i dette området i 2023.

Det er ikkje registrert andre sårbare naturtypar eller artar (30.05.2023) som vil verta påverka av helikoptertransporten, men køyring med ATV på barmark vil sette spor i terrenget. Dette gjeld spesielt i område ved Valmyrane der det er myr og vårmak. Det er veldig positivt av Statnett har avgjort at dei ikkje treng køyra på barmark i samband med tiltaket.

Kunnskapsgrunnlaget jf. nml. § 8 vart vurdert som godt for å vurdere saka. Føre-var-prinsippet jf. nml. § 9 vert difor tillagt vekt ved å vise omsyn til villrein.

Forvaltninga skal vurdera den samla belastninga på området og økosystemet jf. nml. § 10. Stølsheimen er eit mykje nytta friluftsområde. Merka turstiar kryssar under kraftleidningen, og i tida juli til september er det mange som nyttar dette området til turgåing, fiske og jakt. Det er viktig å ta omsyn til dei strenge reglane for motorferdsel slik at omfanget av uro for folk og dyr blir minst mogleg. Motorferdsla i samband med tiltaket er vurderert som naudsynt, og det er ikkje mogleg å unngå uro den tida transporten pågår. For å redusera dei negative konsekvensane, bør arbeidet gjennomførast til konsentrerte periodar, og til færrest moglege dagar. Med dei avgrensingane som er lagt i vilkåra, er den samla belastninga på naturmiljøet vurdert som akseptabel.

Nml. § 11 er ikkje vurdert i denne saka, då tiltaket lite truleg vil føre til miljøforandringar. Transport av utstyr, materiale og mannskap med helikopter er vurdert som ein miljøforsvarleg metode jf. nml § 12, då dette ikkje påverkar verneverdiane utover den tida transporten pågår. Det er tat omsyn til villreinen i området ved at oppstart av arbeidet startar etter den mest sårbare tida for villreinen.

Forvaltar meiner det føreligg særlege grunnar for å gje dispensasjon frå verneforskrifta til motorferdsel i samband med tiltaka på kraftleidningen. Forvaltar vurderer motorferdsla til å vera i tråd med det som forvaltninga kan gje løyve til etter verneforskrifta punkt VI nr. 6.